

Spis treści

Wstęp	XIII
Wykaz skrótów	XXI
Bibliografia	XXV
Rozdział I. Od zależności do współzależności małżonków	1
§ 1. Wprowadzenie	1
§ 2. Zależność i wynikająca z niej odpowiedzialność małżonków w prawie rzymskim	2
I. Odpowiedzialność <i>pater familias</i> za zobowiązania zaciągnięte przez żonę przed wejściem do rodziny agnatywnej męża	5
II. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez <i>pater familias</i>	6
III. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> za zgodą lub na polecenie <i>pater familias</i> oraz za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> bez wiedzy <i>pater familias</i>	8
IV. Odpowiedzialność za zobowiązania zaciągnięte przez żonę <i>in manu</i> w ramach udzielonego jej wcześniej <i>peculium</i>	9
V. Stosunek małżeństwa a relacje majątkowe w antycznym prawie rzymskim	10
VI. Odrębność ujęcia chrześcijańskiego	13
§ 3. Współzależność i wynikająca z niej odpowiedzialność małżonków w dawnym zwyczajowym prawie Polski	16
I. Zasada zwierzchniej władzy męża nad osobą i majątkiem żony w polskim prawie zwyczajowym	16
II. Majątkowe małżeńskie prawo zwyczajowe	18
III. Odpowiedzialność męża za zobowiązania dobrami oprawnymi	20
IV. Odpowiedzialność męża za zobowiązania żony	22
V. Odpowiedzialność żony za zobowiązania własnym majątkiem	22
§ 4. Modele zależności majątkowej żony od władzy męża w rozwiązaniach obcych narzuconych Polsce w okresie zaborów	23
I. Ogólny zarys wdrażania obcych systemów prawnych w Polsce porozbiorowej	23

II. Zależność majątkowa żony w ustroju niepełnej separacji dóbr w świetle Niemieckiego Kodeksu Cywilnego z 1896 r.	25
III. Model podległości majątkowej kobiety od władzy męża w świetle Kodeksu Napoleona i Kodeksu Cywilnego Królestwa Polskiego	27
§ 5. Współzależność małżonków w regulacjach dekretu z 29.5.1946 r. ...	31
§ 6. Współzależność małżonków w regulacjach Kodeksu rodzinnego z 27.6.1950 r.	35
§ 7. Ewolucja zakresu odpowiedzialności w świetle Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z 25.2.1964 r.	37
§ 8. Wnioski	39
Rozdział II. Współzależność małżeńska jako istota małżeństwa	41
§ 1. Wprowadzenie	41
§ 2. Małżeńska współzależność wynikająca ze stosunku małżeństwa na podstawie przepisów KRO	44
I. Stan cywilny oraz wspólne nazwisko jako zewnętrzne przejawy małżeńskiej współzależności wynikającej ze stosunku małżeństwa	44
II. Niesankcjonowane skutki osobowe współzależności małżeńskiej	46
III. Ekonomiczne skutki współzależności małżeńskiej wynikającej ze stosunku małżeństwa	48
1. Uprawnienie do mieszkania w świetle art. 28 ¹ KRO, jako ekonomiczny skutek małżeńskiej współzależności	49
2. Odpowiedzialność solidarna jako ekonomiczny skutek małżeńskiej współzależności	50
A. Problem zdefiniowania rodziny w świetle art. 30 KRO	52
B. Status prawny współmałżonka w świetle art. 30 KRO – zarys problematyki	55
C. Współmałżonek jako strona czynności w świetle art. 30 KRO	55
D. Współmałżonek jako dłużnik w świetle art. 30 KRO ..	57
E. Współmałżonek jako wierzyciel w świetle art. 30 KRO	57
F. Wyłączenie odpowiedzialności solidarnej	58
IV. Wzajemna reprezentacja małżonków jako skutek kompetencyjny współzależności małżeńskiej	60
§ 3. Skutki współzależności małżeńskiej wynikające ze stosunku małżeństwa na podstawie przepisów szczególnych	63
I. Najem mieszkania jako wspólność łączna małżonków	63

II. Współzależność małżeńska w świetle regulacji prawa o spółdzielniach mieszkaniowych	64
III. Małżeńska współzależność a mieszkanie deweloperskie	66
IV. Wzajemna zależność małżonków w przepisach prawa spadkowego	67
V. Wzajemne relacje małżonków w świetle regulacji dotyczących II filaru emerytalnego	72
1. Małżeńska współzależność w przypadku śmierci małżonka wpłacającego składkę do OFE	74
2. Współzależność małżeńska w przypadku śmierci małżonka emeryta	76
VI. Małżeńska współzależność w kontekście ochrony interesów dziecka na gruncie przepisów procesowych	78
§ 4. Skutki współzależności małżeńskiej wynikające ze stosunków rodzinno-prawnych zależnych	81
I. Stosunek alimentacyjny przejawem współzależności małżeńskiej	81
1. Współzależność małżeńska w zależnym stosunku alimentacji	82
2. Współzależność małżeńska w niezależnym (oderwanym) stosunku alimentacji	85
3. Uwagi na temat konstrukcji stosunku alimentacyjnego	86
II. Nieodwracalne skutki współzależności małżeńskiej – stosunek powinowactwa	91
III. Wnioski	92
Rozdział III. Ustrój wspólności majątkowej ukoronowaniem współzależności małżeńskiej	95
§ 1. Wprowadzenie	95
I. Charakter prawny wspólności łącznej	96
II. Składniki majątku wspólnego	99
§ 2. Status prawny małżonka biernie nabywającego wierzytelność	100
I. Koncepcja skutku wewnętrznego	101
II. Koncepcja skutku zewnętrznego	102
§ 3. Konstrukcja majątku osobistego jako dopełnienie małżeńskiej współzależności	105
§ 4. Współzależność małżeńska w działalności biznesowej	107
I. Małżonek jako indywidualny przedsiębiorca	108
1. Przedsiębiorstwo jako składnik majątku osobistego	109
2. Przedsiębiorstwo jako składnik majątku wspólnego	111
3. Przynależność przedsiębiorstwa nabytego za środki mieszane	112

4. Przynależność przedsiębiorstwa utworzonego w trakcie trwania małżeństwa ze składników pochodzących z różnych mas majątkowych	121
5. Spółka cicha pomiędzy małżonkami	124
II. Małżonek w spółce cywilnej	125
III. Małżonek w spółce osobowej	127
1. Udział w spółce osobowej jako składnik majątku osobistego	128
2. Udział w spółce osobowej jako składnik majątku wspólnego	128
3. Małżonkowie jako współnik zbiorowy w spółce osobowej	133
4. Małżonek w spółce kapitałowej	134
§ 5. Małżeńska współzależność majątkowa w Prawie bankowym	137
§ 6. Pytanie o współzależność małżeńską w świetle regulacji prawa podatkowego na przykładzie podatku dochodowego	140
I. System reprezentacji podatkowej	142
II. System łącznej podmiotowości podatkowej	142
III. System rozdzielności podmiotowości podatkowej	143
§ 7. Wnioski	144
Rozdział IV. Odpowiedzialność majątkiem wspólnym jako przejaw małżeńskiej współzależności	147
§ 1. Wprowadzenie	147
§ 2. Współzależność jako wyznacznik zasad zarządu majątkiem wspólnym	148
I. Dojrzewanie reguł dotyczących zarządu majątkiem wspólnym	148
II. Odstępstwa od zasady samodzielności w zarządzie majątkiem wspólnym	150
§ 3. Zgoda jako narzędzie uruchamiające odpowiedzialność majątkiem wspólnym	152
I. Zagadnienie wprowadzające	152
II. Zgoda obligatoryjna	156
III. Zgoda fakultatywna	158
IV. Zgoda a sprzeciw małżonka	159
§ 4. Relacja łącząca kontrahenta z małżonkiem wyrażającym zgodę na zobowiązanie	160
I. Dług oraz odpowiedzialność	161
II. Koncepcja uznająca dług i odpowiedzialność jako elementy tego samego zobowiązania	163

III. Koncepcja zakładająca istnienie dwóch stosunków prawnych: stosunku zobowiązaniowego oraz stosunku odpowiedzialności majątkowej	164
1. Konstrukcja konkretnego stosunku odpowiedzialności majątkowej	165
2. Konstrukcja generalnego stosunku odpowiedzialności majątkowej	166
3. Wnioski w świetle koncepcji małżeńskiej współzależności	167
§ 5. Odpowiedzialność składnikami majątku wspólnego <i>ex lege</i>	169
I. Odpowiedzialność małżonka majątkiem wspólnym za zobowiązania biznesowe	169
1. Odpowiedzialność współmałżonka za zobowiązania zaciągnięte w ramach indywidualnej działalności gospodarczej przedsiębiorcy	170
2. Odpowiedzialność małżonka za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę cywilną	171
3. Odpowiedzialność małżonka za zobowiązania zaciągnięte przez spółkę osobową i kapitałową	172
II. Odpowiedzialność małżonka majątkiem wspólnym za zobowiązania alimentacyjne drugiego małżonka	174
III. Odpowiedzialność małżonka w zakresie grzywien orzeczonych wobec drugiego z małżonków w postępowaniu karnym i cywilnym	175
IV. Solidarna odpowiedzialność małżonków za zobowiązania podatkowe	177
§ 6. Wnioski	178
Rozdział V. Modyfikacje małżeńskiej współzależności majątkowej poprzez zmianę ustroju majątkowego	181
§ 1. Wprowadzenie	181
§ 2. Modyfikacje współzależności preferowanej przez ustawodawcę	182
I. Współzależność a dopuszczalność umów cywilnoprawnych pomiędzy małżonkami	182
II. Modyfikacje wspólności poprzez małżeńskie umowy majątkowe	189
1. Małżeńska umowa majątkowa rozszerzająca zakres wspólności	189
2. Małżeńska umowa majątkowa ograniczająca zakres wspólności	192
3. Odpowiedzialność za zobowiązania majątkiem wspólnym przy wspólności umownej	193

III. Modyfikacje zarządu majątkiem wspólnym poprzez orzeczenie sądowe	194
§ 3. Wyłączenie ustawowego modelu małżeńskiej współzależności majątkowej	196
I. Współzależność w ustroju rozdzielności majątkowej	197
II. Współzależność majątkowa w ustroju rozdzielności majątkowej z wyrównaniem dorobków	199
III. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne zaciągnięte przed zawarciem intercyzy wprowadzającej rozdzielność	200
IV. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne zaciągnięte po wprowadzeniu umownej rozdzielności	201
V. Odpowiedzialność za zobowiązania cywilnoprawne w przypadku wprowadzenia ustroju przymusowego	201
§ 4. Wnioski końcowe	202
Rozdział VI. Współzależność małżeńska w ustroju wspólności w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym	205
§ 1. Wprowadzenie	205
§ 2. Istota postępowania klauzulowego i egzekucyjnego – zagadnienia ogólne	206
§ 3. Środki ochrony przysługujące małżonkowi dłużnika – zagadnienia ogólne	210
§ 4. Obrona współmałżonka dłużnika w przypadku braku wystawionej przeciwko niemu klauzuli wykonalności	210
I. Obrona poprzez powództwo ekscydencyjne	211
1. Powództwo ekscydencyjne – zagadnienia szczególne	211
2. Małżonek jako osoba trzecia na gruncie art. 841 KPC	213
II. Skarga na czynności komornika z art. 767 KPC	214
§ 5. Obrona współmałżonka w przypadku wystawionej przeciw niemu klauzuli wykonalności	215
I. Zażalenie na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności z art. 795 KPC	215
II. Obrona małżonka poprzez tzw. powództwo opozycyjne	216
1. Zastosowanie powództwa opozycyjnego w poprzednim stanie prawnym	216
2. Zastosowanie powództwa opozycyjnego w świetle obecnie obowiązujących uregulowań	220
III. Obrona współmałżonka dłużnika na podstawie art. 825 pkt 3 KPC	222
§ 6. Małżonek w postępowaniu zabezpieczającym	223
§ 7. Wnioski końcowe	225

Rozdział VII. Próba syntezy	227
§ 1. Wprowadzenie	227
§ 2. Współzależność – walor historyczny	228
§ 3. Współzależność – walor dogmatyczno-prawny	232
§ 4. Współzależność – walor praktyczno-organizacyjny w zakresie zarządu i odpowiedzialności majątkiem wspólnym	235
§ 5. Elastyczność małżeńskiej współzależności	239
Zakończenie	241
Indeks rzeczowy	243